СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 210. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 9. вересня, 1924. VOL. XXXII. No. 210. Jersey City, N. J., Tuesday, September 9, 1924. THREE CENTS

Кулидж починає отверту боротьбу проти Ла Фолета.

БОЛТИМОР, Меріленд, 6. вересня. — Президент Кулидж виголосив тут передвиборчу промову, яка була передовсім звернена проти сенатора Ла Фолета.

Кулидж закидав Ла Фолетови, що він свідомо та з розмислом хоче поламати американську конституцію, бо він хоче зменчити права Найвисшого Суду Злучених Держав. Він закликав народ до оборони конституції.

ГВІЛЕР ОСУДЖУЄ ОБІ СТАРІ ПАРТІЇ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Сенатор Гвілер, кандидат поступової партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав, виступив нині в салі Купер Юніон з промовою, в якій острими словами критикував републиканську та демократичну партію за занедбування народних інтересів. Промова була звернена головно проти Кулиджа, котрого бесідник висмівав яко „мітичного мужа з Білого Дому".

ДЕЙВИС ЗАПОВІДАЄ ОБОРОНУ ФАРМЕРСЬКИХ ІНТЕРЕСІВ.

ОМАГА, Небраска, 7. вересня. — Джан В. Дейвис, демократичний кандидат на уряд президента Злучених Держав, почав нині свою виборчу кампанію в західних стейтах краю. В своїй першій промові Дейвис заповів, що буде побиватися за фармерськими інтересами та заявився проти теперішної тарифи на заграничні товари, яку він вважає шкідливою для фармерів.

ГЮЗ ПЕРЕЧИТЬ ЧУТКИ ПРО ДИПЛЬОМАТИЧНІ НІДШЕПТИ.

ВАШІНГТОН, 7. вересня. — Секретар стейту Гюз уповажнив ґазетярів заявитипублично його іменем, що чутки, які появилися в французьких ґазетах, що буцімто він мав дати Німцям до зрозуміння, щоби вони не приступали до Ліґи Народів, поки не скінчуться американські президіяльні вибори, є блягою, виссаною з пальця.

ГЮЗ ОБОРОНЯЄ РЕПУБЛИКАНСЬКУ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ.

ВАШІНГТОН, 7. вересня. — В офіціяльнім виборчім річнику, виданім републиканською партією, находиться стаття секретаря Гюза, в котрійвін обороняє політику американського уряду в Европі. Гюз каже, що уряд мусів виступати неофіціяльно, щоби не пошкодити плянови Доса.

ДЕЙВИС ҐРАТУЛЮЄ ПОЛЬСЬКИМ СОКОЛАМ ЗА ОБОРОНУ ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Джан В. Дейвис, демократичний кандидат на уряд президента Злучених Держав, вислав на зїзд польських Соколів, що тепер відбувається в польськім народнім домі в Бруклині, телеґраму, такого змісту:

„Дозвольте мені поґратулювати польскій молодежи за доспіх в будові братерської орґанізації для піднесення сього краю та оборону Польщі".

ЖИДИ ПИТАЮТЬ КАНДИДАТІВ ЗА ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЖИДІВ НА УГОРЩИНІ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Федерація Угорських Жидів вислала до всіх трох сьогорічних президіяльних кандидатів запити, що вони обіцюють зробити, щоби запобігти переслідуванню Жидів на Угорщині.

ЛЕТ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ ДОВКОЛА СВІТА.

БОСТОН, 7. вересня. — Три американські військові летуни що відбувають першу в історії воздушну подорож довкола світа, приїхали нині до Бостону. Місто й військо урядило їм величаве принятте. Завтра виїзджають вони в дальшу дорогу.

БУДУТЬ РОЗГОЛОШУВАТИ ПОЖИВНІСТЬ РИБЯЧОГО МЯСА.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 7. вересня. — Конвенція Товариства Американського Рибацтва постановила визначити відповідну суму на розголошенне рибячого мяса як дуже доброї поживи.

СІОНІСТИ ПРОТИ ПОСЕЛЮВАННЯ ЖИДІВ В МЕКСИКУ ТА КРИМУ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — Виконавчий комітет американської сіоністичної орґанізації заявився на своїм зібранню проти пляну поселювання Жидів на Криму або Мексику, бо Жиди не мають у тих краях ніякого впливу на політичну долю країв. Комітет закликав до скріплення іміграції до Палестини.

ВИБУХ ВИПАРІВ НА КОРАБЛІ.

НЮ ЙОРК, 7. вересня. — На нафтовій барці, що стояла на воді недалеко від Першої Вулиці в Бейоні, Ню Джерзі, вибухли ґазові випари нафти. Від вибуху погиб головний машиніст та один робітник. Машиніст погорів на смерть, а робітника вибух викинув в море.

ПОЖАРИ ЛІСІВ В ПІВДЕННІЙ ДАКОТІ.

ЛІД, Південна Дакота, 7. вересня. — По середині межи сим містом а містом Стерджисом вибух великий пожар лісів. До гашення вогню виїхало 75 пожарних сторожів та жовніри з форту Мід.

КЛЕН КИДАЄ ВИЗОВ ГУБЕРНАТОРОВИ.

МЕДИСОН, 7. вересня. — З огляду на те, що Блейн, губернатор стейту Висконсина, осуджуючи державного прокуратора за його недіяльність проти Клена, заявив, що Ку-Клюкс-Клен не зробив у стейті поступу, провідники Клена видали членам сеї орґанізації приказ зявитися на демонстрацію в столиці стейту на день 23. вересня.

ПЕРЕДУЧАСНИЙ ХОЛОД НА ПОЛУДНИ.

Вашінгтон 7. вересня. — Донесення про теплоту та погоду по ріжних сторонах Злучених Держав показують що небувала на сю пору року спека перших днів вересня скінчилася нагло та що на її місце прийшли так само несподівано холодні дні. З кількох місцевостий в горах стейту Меріленду доносять навіть про сніг. Фармери побоюються зимної осени.

ХОЧУТЬ УЧИТИ МОРАЛЬНОСТИ В ШКОЛАХ.

Ню Йорк, 7. вересня. — Ряд провідників ріжних релігійних орґанізацій почали аґітацію, щоби місто заводити науку релігії по школах завести там науку моральних засад. Рух сей почала одна ґазета, але за ним уже заявилися римокатолицькі священники, проповідники ріжних протестанських сект, та жидівської рабіни.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛИВАКА.

На перегонах пливадів, що вдібулися в Кемп Уемелот, в стейті Ню Йорк, дістав золоту медалю за пливання Іван Лещук 14-літний український іміґрант, член Молодечого Укр. Нар. Союза.

СТАТИСТИКА ПРИСУДІВ СМЕРТИ.

Ню Йорк, 7. вересня. — Одна асекураційна компанія, котра заплатила в послідні́м році 74.000 долярів обезпечення через вбийства зробила розрахунок, що в Америці лишень 1 вбийник на 146 відплачує за вбийство смертельним присудом.

ЗАСУД НЕБІЩИКА.

Комишинер нюйорської поліції засудив недавно на день арешту полісмена Томаса, за те що він покинув підчас служби місце, де її мав сповняти. Пізнійше показалося, що Томас погиб три тижні передтим підчас стрілянини з розбишаками.

САМОВБИЙСТВО ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ОПЕРАЦІЄЮ.

В Ню Йорку задушився світляним ґазом Гаймен Гемілстін, ветеран великої війни, бо боявся операції на голову, яку йому лікарі порадили зробити щоб позбутися болів в голові, на як івін терпів від пипадку на залізниці.

ЗАСУДЖЕНИЙ ХОДИТИ ПІШКИ.

Чарлс Бут, суддя з Йонкерсу, пд Ню Йорком, засудив Джана Конолі, 51-літного мущину, обжалованого за не відповідне поведенне в стріткарі, на ходження пішком. Засудженому вільно буде на будуче їздити лише товаровим поїздом. Кара скінчиться йому по шістьох місяцях, як за той час засуджений викаже поправу.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

Підчас маневрів познанського корпусу в Бедруску, одинайцятьох жовнірів задумало уладити собі перегони в плаванню крізь ріку Варту. Тільки один з них причалив до берега, вісьмох втопилося а двох півживих виратували дооколичні люди.

НОВА ПРОБА ПЕРЕПЛИСТИ АНГЛІЙСЬКИЙ КАНАЛ.

Бульон, Франшія, 7. вересня. — Лілієн Гарисон, англійська пливачка з Арґентини, пробувала нині переплисти англійський канал.

Вона ввійшла до води коло Кап-Ґріс-Нез коло дванайцятої години в ночи, але по 10 годинах борикання з вирами покинула спробу, перепливши всего пять миль. Море було спокійне, але вода була дуже холодна.

Пливачка каже, що сього року вже більше пробувати не буде.

Досі сеї штуки доконало тільки кількоро мущин.

НОВА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ В БРАЗИЛІЇ.

Досі виходила в Бразилії тільки одна часопись „Праця". Вона й далі виходить в місті Прудентополісі, у провінції Парані. Видають її оо. Василіяни.

Від 19-го лютого с. р. зачала виходити в Бразилії друга українська ґазета „Український Хлібороб". Вона виходить що тижня у більшому форматі в місті Уніон да Вікторія, в провінції парані..

Часопис друкується у власній друкарни У. Союза, яку куплено членами сеї орґанізації в 25 українських кольоніях в Бразилії.

Редактором У. Х. відомий український писменник з Галичини **Петро Карманський**, голова орґанізації Український Народний Союз в Бразилії".

Редакція міститься в кольонії Порто Уніон, котра вже в провінції Санта Катаріна лежить.

Адреса редакції така:

O LAVRADOR UKRAINO
Porto Uniao, S-ta Catharina, Brazil.

Передплата до кінця року 1 доляр.

НОВЕ СВЯТО.

На просьбу польських епископів, установив папа день 3. мая святом „Крульовей корони польскей".

ЗЕЛІЗНИЦІ НА УКРАЇНІ.

Якийсь товариш нарікає в ґазеті „Вісти", що по залізницях задержалися старі порядки. Бідні люди ждуть годинами на поїзд, десь по кутках залізничого двірця, разом з малими дітьми і клунками. Вони тиснуться і штовхаються між собою голодні і змучені. А тимчасом богаті торговці і революційні пани сидять собі в почекальнях першої кляси, на вигідних канапах, заїдають смашні перекуски, пють і курять. Видно, що й урадянських републиках панують тільки ті, що мають гроші або власть.

БІЙ ПОЛІЦІЇ З ЦИГАНАМИ.

На краківських оболонях спинилася в своїй бурлацчі група циганів, яка немаючи, що їсти скористала з плодів дооколичних піль. Донесено проте поліції, яка рішила... узяти циганський табор пробоєм. Трох кінних поліціянтів, яким цю задачу поручено, почало приступ, проти яких станули зорґанізовані цигане з палицями та сокирами. Бій покінчився сальвою поліціянтів, в наслідок чого богато циганів поранено. Решта розбіглося по околиці.

ПРИТЯГУВАННЯ ДО ВІДВІЧАЛЬНОСТИ „СПЕЦІВ".

Радянські установи приняли свого часу також і „спеців", себто спеціялістів з ріжних фахів, які не були і не є комуністами, Тепер радянська преса переповнена дописами, що специ не виконують як слід своєї роботи і тим шкодять державі. Не знати, чи вона так на ділі й є бо може радянська влада боїться їх впливу на своїх урядовців і тому хоче відсунути їх від роботи. В тописах подається способи як їх спекатися і як покарати.

ПЕРЕНЕСЕННЄ ЛЬВІВСЬКОЇ ПОРОХІВНІ.

Небаром буде перенесений склад польської амуніції з Клепарова в ліси під Голоском.

Ліґа Народів заявляється одноголосно за всесвітною конференцією для справи розоруження.

ЖЕНЕВА, 6. вересня. — Загальні Збори Ліґи Народів приняли нині одноголосно резолюцію за відбуттєм всесвітної конференції для обмеження зоружень на суши й морю.

Збори сейчас покликали до життя дві комісії, з котрих одна має виробити плян забезпечення держав перед нападом других держав, а друга має подати плян межидержавного суду, що має розбирати всі спірні справи межи державами.

НІМЦІ НЕ ЗНАЮТЬ, ЩО РОБИТИ З ПРИСТУПЛЕННЄМ ДО ЛІҐИ.

БЕРЛІН, 7. вересня. — Німецькі ґазети скінчили вже говорити про пляни Доса, а занялися дебатою над питанням, чи Німеччині приступати до Ліґи Народів. Соціялісти стоять за тим, щоби уряд поробив кроки до безпроволочного приступлення до Ліґи, а зате реакційні круги глумляться над думкою.

ЕРІО ПРО ПИТАННЄ РОЗОРУЖЕННЯ.

ПАРИЖ, 7. вересня. — У річницю битви над Марною виголосив французький премієр Еріо промову, в котрій розбирав питанне розоруження Франції.

Він говорив, що Франція не може згодитися на зменченне своєї армії так довго, поки вона не буде мати належитої забезпеки перед нападом. З його промови виходить, що він сподіється сеї ґарантії від нового скріплення аліянтського зближення.

ВІСТКИ ПРО ГОЛОД У ЦАРСТВІ БОЛЬШЕВИКІВ.

ПАРИЖ, 7. вересня. — Париські ґазети пишуть, що німецька депльоматична місія в Москві подала свойому урядови в Берліні тайний звіт, котрий малює внутрішний економічний стан Росії у чорних красках.

Після сього звіту, Росія стоїть тепер перед найстрашнійшим голодом своєї історії. Документ показує очайдушні заходи, яких уживає большевицький уряд для закриття справдішного стану перед світом.

РОСІЯ ПІДРИВАЄ ВІРМЕНІЮ

ЕРИВАН, Вірменія, 7. вересня. — Заборона большевицького уряду в Москві вивозити горівку поза границі Росії підриває риває економічний стан вірменських провінцій, які в великій мірі залежить від торговлі горівок та вин.

ГОЛОД НА КАВКАЗІ.

ТЕГЕРАН, Персія, 7. вересня. — Подорожні, що прибули з Кавказу, принесли вістки, що там уже почався голод.

Большевицькі урядники кажуть, що вони дадуть собі раду підчас сьогорічного голоду.

АРЕШТИ ЗА „ҐАЗОВИЙ" ЗАМАХ НА ПОЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА.

ЛЬВІВ, 6. вересня. — За участь у киданню ґазової бомби на президента Польщі Войцеховського арештовано тут нині Станіслава Штайнера.

Ґазети догадуються, що Штайнер несповна розуму.

КОНҐРЕС „СЕРЕДНЬОЇ КЛЯСИ".

БЕРН, СТОЛИЦЯ ШВАЙЦАРІЇ, 5. вересня. — Тут відбувся конґрес представників „середньої (?) кляси".

Конґрес заявився проти комунізму і соціялізму, а за приватною власностю.

В конґресі брали участь представники „середньої (?) кляси" всіх держав Европи.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 7. вересня. — Австрійські металеві робітники, яких є в орґанізації коло 100,000, зажадали 15 процентів підвишки робітничої заплати й загрозили, що вийдуть на страйк, як їх домаганне не буде сповнене.

Тепер уже страйкує 12,000 металевих робітників.

ЗЕМЛЕТРУС.

ФАЕНДА, Італія, 7. вересня. — Сейсмоґрафічні обсерваторії в Італії записали нині коло 4 години рано поважні потрясення землі, які тревали дві години. Після обчислень осередок потрясень лежить яких 7,000 миль на схід.

ЕСПАНІЇ НЕ ВЕДЕТЬСЯ У ВІЙНІ.

МАДРИД, Еспанія, 7. вересня. — Війска еспанського ґенерала Ріґельма відтяті від Тетуана, звідки він бере свої провіянти та допомогу.

До Марока виїхав ґенерал Рівера, диктатор Еспанії.

СКЛИКАЮТЬ КОНҐРЕС МУЗУЛМАНІВ.

КАЇРО, 6. вересня. — Провідники музульманської віри скликають на март 1925 року всесвітний конґрес музулмантва.

Межи справами, що мають бути порушені на конґресі, є питанне, хто має бути головою сього віроісповідання.

КИТАЙСЬКА ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА.

ШАНГГАЙ, Китай, 7. вересня. — Кіянгські війска ґенерала Чі Гсі Яну почали новий наступ в околиці Люго-

Сі війска доконали богато рабунків у занятім нині місті Квінсані, але ґенерал Чі вспокоїв салдатів, повісивши для приміру сімох, найбільше винуватих.

Місії заграничних урядів та ріжних церков зовсім не загрожені.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ШКОЛУ

Сими днями відбулася у місті Йонкерсі, під Ню Йорком, 15-а конвенція великої італійської запомогової організації. Межи справами, які порушувано на сій конвенції в довгих дебатах, була справа шкільництва серед італійської іміграції в Злучених Державах. Конвенція рішила розвести широку освітню діяльність серед італійських імігрантів, заложити ряд приватних італійських шкіл та зібрати на се потрібні фонди.

Межи бесідниками, що підносили сю справу на конвенції, був нюйорський судя Котилло, самий італійський імігрант. Він закликав учасників конвенції, щоби вони памятали, що не лишень голосами, відданими при виборах, обороняється права італійської іміграції та поважанне до неї серед американської суспільности, але передовсім освітою, бо здобутками на поли освіти показують імігранти, що вони користають з усіх нагод, які їм дає новий край. Здобутки на сьому полі є найкращою відповіддю на проти-імігрантську агітацію, яку від якогось часу стали ширити закаптурені загорільці.

Голоси італійських запомогових організацій не відорвані. Такі голоси можна почути на конвенціях Чехів, Німців, Поляків, Жидів, Айришів. Кожда імігрантська група дбає за своє шкільництво. Не лишень про нього говорить, але й для нього працює, жертви збирає, організує, бореться. Кожда група хоче дати своїм дітям нагоду до як найповнійшого використання тої свободи просвіти, науки, та кращого життя, яку дають свобідні встанови американської держави.

КУ-КЛАКС-КЛЕН А ВИБОРИ

Хоча провідники републиканської та демократичної партії старалися усунути справу Ку-Клакс-Клена з політичної боротьби при теперішних виборах, ся справа набирає щораз більшого розголосу та ваги.

Републиканська національна конвенція бомкнула щось загально про організації, які ширять релігійну ненависть, але се так невиразно, що не пошкодило ні псови ні вівсови. На демократичній конвенції йшла довша дебата за се, щоби Ку-Клакс-Клен назвати по імени та осудити за його загорілу агітацію проти католиків, жидів та імігрантів, але по довгих балачках Клена поіменно не згадано, хоча його осуджено недвозначними словами.

Здавалося провідникам, що справа вбита та що її не будуть уже підносити підчас виборчої кампанії. Тимчасом справа не втихала, а набирала щораз більшого розголосу. Кленсмени не спочивали, а вели далі свою кертячу роботу серед американської суспільности, а їх загорільське підюджуванне вибухало то тут то там дикими вибриками та звірськими вчинками. Такі факти не могли остатися поза політикою в демократичнім краю. Вони мусіли стати політичним питаннем дня наперед в тих сторонах, де виростали на верха сі боляки Кленізму, а опісля, серед нинішних умов поширювання вісток, такі місцеві справи мусіли стати загально народними. Національні партії мусіли щось заявити про пекуче питанне.

Сенатор Ла Фолет виступив перший, хоча його становище супроти політики Клена було таке ясне, що він не потребував навіть своєї думки виявляти. В пару неділь після нього бачився примушеним заявитися проти політики Клена демократичний кандидат Дейвис; підчас своєї промови в Сі-Ґерт він назвав Клена по імени та недвозначно осудив його за його щуття проти ріжних релігійних, расових та імігрантських ґруп.

Дейвис зробив ще більше. Він завізвав републиканського кандидата а теперішнього президента Кулиджа, щоби він заявився виразно, де він стоїть у справі Клена. Кулидж досі сього заклику ще не виконав. Правда, були донесення, що ґенерал Дос, републиканський кандидат на уряд віцепрезидента Злучених Держав, говорив проти Клена, але, коли відтак прийшов докладний текст його промови, показалося, що Дос на стільки Клена ганив, тільки він його хвалив, так що як додати до сеї промови його похвалу для ґеринського нападу Кленсменів, то дістанеться скорше образ прихильника Клена, як його ворога.

Кулидж зате ще далі мовчить. Його противники кажуть, що він буде мовчати так довго, поки не побачить, що вся громадська опінія звернулася вже проти Клена, та що тоді він виступить проти Клена та збере плоди чужої праці. Скілько не булоби злоби в сій характеристиці Кулиджа, всеж таки треба признати великим урядовим скандалом, коли голова держави не вважає за відповідне сказати свого слова на всі ті дикі гульби, які справляють по ріжних закутинах Америки закутані в каптури загорільці. Імігранти передовсім не забудуть ніколи того урядови, котрий уважає за відповідне видавати великі заяви, як десь на віддюддю пчідне заголюканий большевик, а не вважає своїм обовязком сказати свого слова, як з американськими ідеалами на устах допчеться ті права, які Америка все святими вважала.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(З французького журнала Ля Реві Контампорен).

Податки.

В першім році по оголошенню „Неп-у", український мужик був на чеку і не знаючи, чи плачення податку забезпечує його дійсно від грабіжей і реквізиций. Але в мент, коли він переконався, що уряд задовольняється податком у натурі і лишає йому свободу розпоряджати всім, що зістається, він зачав платити податки і засівати що раз то більше. Я можу тут засвідчити, що згідно з анкетою, яку я сам перевів у не одній волости, засівна площа збільшилася за останні два роки надзвичайно. Вона досягла в 1923 р. уже від 75 до 80 прц. площі засівної з року 1913 і я певен, що найпізнійше за два роки, т. зн. в 1925 вона осягне в повні площу з 1913 р. а місцями навіть її перейде. Якщо мужики в 1923 р. не засіяли усеї орної площі, якою розпоряджають, так це не зі злої волі, але з браку інвентаря (плугів і т. д.) і тягла. У кождого мужика на Вкраїні передовсім на Правобережній, можна знайти покладного збіжа, що хитається між 300 і 2.000 пудів. Він не ховає більше свого збіжжа. Він отверто зберігає його; але з причин, які виясню далі, не продає, або продає лиш у випадках крайної потреби. Та колиб торгівля збіжжам була свобідна, я певен, що Україна сама одна моглаб кинути на світовий ринок щонайменше чотири міліони тон збіжжа.

Та рівночасно мужик платить податки — не длятого, що плачення податків йому диктує совість його громадського обовязку — цієї совісти майже нема в українського мужика — але тому, що мужик усе платив податки і тому, що держава, якаб вона не була, большевицька чи противобольшевицька, є таємною й грізною істотою, яка не вчинила нічого доброго для мужиків, але з якою краще не мати до діла і від неї треба викупитися. Тож податки є повного роду викупом, який платиться цій потворі краще є заплатити цей викуп можливо якнайшвидше. Принайменше людина має спокій на протязі решти року і може цілком свобідно влаштувати свої діла та орудувати своїм майном. Те, що я написав не є пародоксом; це суща правда. Російський мужик (Українець чи Москаль — це байдуже) не знає приязних почувань до держави, від якої він що-правда не зазнав на протязі своєї бездольної історії великих благ, і ще далеко до того, щоб він пізнав своє тісне зеднання з усіма иншими частинами держави.

Становище до комунізму.

Цей факт відомий і самим большевикам, що комуністів так як би й не було по селах, а радше сказатиб між мужиками. На Україні ще більше ніж у Росії, скількість комуністів по селах більш ніж незначна. Ця скількість хитається між 0.8 прц. до 3 прц. по ріжних українських ґуберніях. Український мужик є щирим і глибоким противником комунізму. Він не тільки не навидить комуністів, але ними поогрджує, як неробами ледарями і грабіжниками, які не хотять працювати і хочуть жити, нічого не роблячи на рахунок мужиків. Комуністи то ті, що грабували, реквірували, вбивали й палили; із комунізму мужик заховав тільки спомин про вчинки грабіжу, розбою, і панування найгірших елементів, які творили комітети незаможників. Ці люде, не тільки, що не працювали, але це перешкаджали і нашим у праці і творенню спокійного і упорядкованого життя. Раніше вони боялися комуністів, так само, як бояться злочинців, які є в силі доконати злочинства за одно „так" чи „ні" і тепер їх небояться, їх тільки призирають і погорджують ними.

Та як що мужик і ненавидить комуністів, він не вмішує їх тимсамим із радянською владою. Для нього істнує ріжниця, — для нас Европейців незрозуміла, — між комуністами і радянським урядом. Він приноровився до большевицького режіму і не хоче змін і радянська є для мужиків трохи гіршою чи теж трохи ліпшою (це залежить, як у чому) від попередньої влади, але з нею можна примиритися, тоді, як комуністи це найгірше кодло людського роду.

Часто можна почути від укр. мужика: Ми не є комуністи, але большевики.

Бути большевиком значить: триматися стану річей, коли земля належить до мужиків, станових, справників, коли не має більше панів, коли мужик є паном у селі. Бути комуністом значить: хотіти, щоби було безладдя, жити грабунком, присікатися до спокійних людий і т. д. Мужики говорять вам, що то радянська влада саме дозволила й допомогла їм захопити землю і позбутися панів і що це комуністи, які хотіли перешкодити їм у витягненню усіх користей з цієї революції. Величезна популярність, якою користався Ленін між мужиками пояснюється тим, що вони бачили в ньому большевика в їх розумінню т. зн. ворога панів, який хотів добра для мужиків і який скасував грабіжі.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЬОНІЙ В БРАЗИЛІЇ.

(З бразилійського тижневика Український Хлібороб).

Відзначенне нашого земляка.

Досі ми не мали змоги поділитись радісною вісткою про відзначенне нашого земляка о. Теодора Кульчицького, Салезіянина, що досі працював у виховавчому інституті о.о. Салезіянів у Сао Павльо, а якого перед двома місяцями іменовано секретарем епископа з Кампос у ст. Ріо.

З Маршаль Мале.

Заходами В. Мартинця і п-ні Наталії Мартинець-Сисакової відбулось дня 26. липня с. р. в місцевій школі діточе представленне шкільної дітвори, призначене на дохід місцевої школи, яке стягнуло велику скількість гостий, міжтим і бразилійських. І представленне і діточі хорові співи захоплювали зібраних гостий і викликували бурю оплесків. Доказ, що знаменита пара вчительська (брат і естра) працюють у школі, не жаліючи ніяких трудів.

З Антоніо Кандідо.

Дня 27. липня с. р. відбулись загальні збори філії Укр. Союза і читальні. На збори у шкільний будинок зібралось, крім господарів, також богато жінок і молоді. Промовці (П. Терешко, Гр. Флисак, Ол. Шаравара і др.) вияснили зібравшимся конечну потребу организації, оживлення філії Укр. Союзу і читальняного гуртка, а також накликували родичів посилати дітий до місцевої школи. Між иншим С. Савицький сказав: „Чоловіче життя ріжниться від звірячого тим, що чоловік потребує і духового культурного життя, яке він знаходить в релігії, добрих книжках і товариствах. Належність до товариства повинна бути звязана хоч маленькою грошевою вкладкою, щоб кождий її член почував себе дійсним членом орґанізаційної громади. Хто не належить до орґанізації, той уподоблюється дикунови, що нічим не цікавиться, крім свого шлунка (жолудка), забуваючи те, що через організацію уліпшується його культурний і матеріяльний добробут".

Ухвалено: 1) В філії Укр. Союза ввести сувору дисципліну і всіх мертвих членів, як деморалізуючий елемент організації, викреслити з її спису; 2) всіми можливими способами підтримувати Укр. Союз, висилаючи до центральної каси половину членських вкладок, передплачуючи свою часопись „Укр. Хлібороб" і приєднуючи ще і других передплатників.

З Вера Ґварані.

Українське товариства ім. Т. Шевченка на лінії Ґонсальвес Жуніор уладило дня 20. липня місцевими аматорськими силами театральну виставу, получену з товариською забавою.

З Каразіньо.

Дня 20. липня відвідав Каразіньо, П. Карпанський враз з п. Мазуришином і з тої нагоди відбулися в місцевій школі чисельні збори членів місцевої філії У. Союза. Збори відкрив п. В. Куц, пояснюючи зібраним вагу недавніх порт-уніонських свят (відкриття друкарні і ювилей П. Карманського). Після виборі президії виголосив реферат п. Карманський, пояснюючи ґенезу друкарні У. Союза і тактику нової часописи. Відтак промовляв ще п. Куц, взиваючи до орґанізації і творення нового життя, звертаючи головну увагу на потребу виховання молоді.

Порішено затримати місцеву філію У. Союза, проводячи строгу дисципліну членів, і підтримувати всіми силами змагання У. Союза.

Зголосились нові акціонери на друкарню і кільканайцять передплатників „У. Х."

Успіх У. Хлібороба.

Не дивлячись на піврічні клевети і залякування інтерес загалу до „Українського Хлібороба" росте і перше число часописі у скількости 1,000 примірників люди розхопили.

Вистава „Бурі" Карманського в Дорізоні.

Дня 11. мая місцевими аматорськими силами була виставлена в Народньому Домі в Дорізоні „Буря" Карманського.

Не дивлячись на короткий час підготовки аматори вивязалися із завдання доволі гарно. На спеціяльне признання заслуговують: П. Потоцький (в ролі Остапа), п-на Д. Шпак (в ролі Галі), п-ні Кучинська (в ролі Марії Розлуцької), п. Редьква (в ролі Безкоровайного). Гарно виконали хорові партії недавно прибувші з Европи студенти: п.п. Шевчук, Коцюба і Пришляк. П. Бабірецький режисерував уміло і старанно.

На виставі був присутний автор і зібрані зготовили йому горячу овацію.

Виставу повторено на Серра де Тіґре.

Ювилей П. Карманського.

З нагоди 25-ліття літературної праці П. Карманського — оселя Антоніо Олінто устроїла дня 1-го червня святочну академію в честь ювилята і переслала йому привітну адресу, яку іменем бразилійської кольонії підписав п. Авґусто Макіявелі.

Др. Іван Крипякевич.

ГЕТЬМАН ІВАН ВИГОВСЬКИЙ

(Продовження)

З хвилею, як розпочиналася війна з Московщиною, Виговський мусів уложити теж відносини до Польщі. Перемирря, що заключено з Поляками в жовтні 1657 р. не тривало довго. При кінці цьогож року литовсько-польські війська несподівано напали на Пинщину, що добровільно піддалася під козацький протекторат ще за Хмельницького і виперли звідтам українські залоги. Козаки рушили тоді за Случ і опанували там цілий ряд міст аж по лінію Горини. Приготовлялася нова війна. Але Виговський розумів, що війна з Польщею може скінчитися катастрофою для України, бо на Лівобережжі якраз починався бунт Пушкаря і московські війська входили на українську теріторію. Розносилися також чутки, що Московщина і Польща готові погодитися коштом України. Гетьман рішився відновити перемирря, — війська обох сторін вернулися на давні становища — і розпочати переговори з Польщею про уложення мирних відносин.

В Польщі зустріло посольство українського гетьмана дуже прихильно. Польща була тоді у великому розладі, атакована з усіх сторін ворогами, Швецією, Прусами, Москвою, — потрібувала конечно мира хоч на одному фронті. Згода з Україною знаходила вже своїх прихильників, і у кермуючих кругах, яким політичний розум казав миритися з Українцями, і серед загалу шляхти, особливо на Волині і Поділлі, що за всяку ціну бажала спокою. Що до самого замирення, світлійші Поляки доходили вже до пересвідчення, що треба зробити Українцям широкі уступки. „Що згода з козаками не сталася дотепер", писав один польський політик, „то таки в тім не їх вина, бо ми їх трактували не як людей. І за се покарав нас Бог, видвигнувши їх невинність, — і в очах наших і в чужих показав Бог, що вони такіж люди як і другі, і покарав нашу гордість, і ми, як думаю, покутуємо більше, як вони... І ми мусіли упасти, бо вони боролися за свободу, а ми за безсильне панування... Справді треба їх раз признати за націю, а не за сторонництво; даймо вже їм спокій і ніяким штучним та неприродним способом не викликуймо інтриг і не розбиваймо їх. Нехай буде з ними така унія, як литовська; нехай один народ над другим не має ніяких окремих прав, бо тільки через законно унормовані відносини держаться царства, а через виведення одного народа над другим приходить розлад".....

Серед козаків також брала верх думка, щоби наблизитися до Польщі. Союз зі Швецією, на котрому Виговський з початку опирав свою політику, не мав реального значіння, — Швеція вже думала про мир із Польщею і з Московщиною. Союз з Кримом, хоч поки що корисний, ховав у собі небезпеки, які козаччина знала з сумного досвіду Хмельниччини: у рішаючій хвилі Татаре все зраджували Україну. Відносини до Москви стали вже такі напружені, що про мирове їх полагодження годі було й говорити. Ясно було, що демократичний устрій козаччини не може знайти пошанування в абсолютистичній Московщині. Перехоплено тоді царські письма до київського воеводи, між котрими був приказ арештувати гетьмана і старшину та доставити її до Москви. „Тепер ще маємо час визволитися з під московського тиранства", сказав Виговський, „Москва хоче з початку згубити старшину а потім схоче повернути народ у неволю". Це остаточно привело до рішення злучитися з Польщею.

VI. Гадяцька умова.

Переговори з Поляками велися від січня 1653 р. З польської сторони головну ролю відгривав каштелян Станислав Казимир Беневський, з української вели переговори львівський міщанин Грек Теодозій Томкевич і переяславський полковник Павло Тетеря. Дня 16. вересня на раді під Гадячем повновласники обох сторін підписали остаточно умову. Потім велися ще переговори що до зміни поодиноких пунктів. Врешті 17. марта 1659 р. варшавський сойм приняв гадяцьку умову до своїх конституцій, 10. червня король Іван Казимир та найвищі світські і духовні урядники Польщі зложили присягу на умову, — так само заприсягли її козацьківідпоручники.

Зміст гадяцької умови був такий:

Воевідства: київське, брацлавське і чернигівське, мали творити одну цілість, що входила у склад литовсько-польської держави, але зі своєю автономією.

Начальну владу на Україні мав гетьман; до нього належала, як і давнійше управа козаками і командування всіми силами; він мав також держати уряд київського воеводи і бути першим сенатором на Україні; до булави належало чигиринське староство. Дальше утворено для України нові уряди канцлера, маршалка і підскарбія, що вели верховну адміністрацію. Канцлер мав видавати через свою канцелярію всі надання світські і духовні і приймати відкликиу цих справах. Маршалок вів судівництво; утворено вищий трибунал для України. Підскарбій заряджував українським скарбом. В Києві або иньшому українському місті мали утворити окрему менницю для вибивання грошей. Обновлено уряди воєводів і каштелянів; ці сенаторські уряди в київському воєвідстві мала діставати сама шляхта грецького обряду, в двох инших воєвідствах на переміну православні і католики.

(Дальше буде).

КОГО ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ВІДБУДОВУЄ?

Польська генеральна дирекція відбудови при міністерстві публичних робіт видрукувала справозданнє зі своеі праці за весь час до кінця 1922 року (до 1. січня, 1923). З того справоздання можемо вивести такі цифри:

Воєвідства	До 1 січня 1923 року відбудов.	Було знищено будинків	Який % відбудовано
Варшавське ...	90,527	61.644	65
Лодзьке	10,850	9,903	91
Келецьке	85,854	63,233	74
Білостоцьке ...	192,962	93,264	48
Люблинське ..	177,477	97,897	50
Поліське	173,858	38,894	22
Новгородське	127,037	60,559	46
Виленс. земля	64,908	28,501	44
Волинь	202,196	111,278	54
Львівське	150,255	108,142	72
Краківське	35,288	28,317	83
Станиславів. ..	128,782	65,329	50
Тернопільське	231,574	114,697	45
	1671.568	881,660	52,7%

Ця таблиця ясно доводить, що Поляки стараються відбудуватись за наші гроші, бо в Лодзі відбудовано вже 91%, в Кракові 83%, в Кельцях 74%, у Варшаві 65%, а на нашому бідному Поліссі тільки 22%. А треба знати, що за той час відбудовано на державний кошт 137 костелів (і ні одної церкви) і то в той час, коли наші люди по норах живуть, коли на Поліссю ще не відбудовано 95,314, на Волині 66,918, в Тернопільщині 83,374 будинків.

Тепер всякому ясно, чому так трудно добитись допомоги на відбудову. для Українців і білорусинів.

Сергій Козицький.

ПОЛЬСЬКА ЗАБАВКА В УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Краківський польський дневник Час помістив дня 20-ого м. м. телеграму з Варшави, яка звучить:

Конференція прем'єра Грабського з міністром освіти Міклашевським, яка відбулась учера, торкалася справи українського університету. Урядовий проєкт передбачує, що покищо будуть відкриті два українські факультети при краківському університеті, що буде лише тимчасовою фазою справи. Одначе ся фаза тривати-ме не коротше одного року. Пізнійше повстане український університет у Східній Галичині („Малопольсце Всходнєй"), але в якому місті, досіль ще не встановлено. Постійне місце осідку університету буде означене в проєкті, який уряд представить соймови.

Дальше слідує друга телеграма з Варшави під тоюсамою, яка звучить:

„В тутешніх кругах звернув велику увагу приїзд до Варшави відомого „русінського" діяча, бувшого посла до австрійського парляменту, професора Смаль-Стоцького, який був принятий на авдієнції у міністра освіти Міклашевського. Ходять чутки, що проф. Смаль-Стоцький має перейняти одну з катедр в українському університеті.

До сих телеграм львівське Діло від себе пише:

Навязуючи до сеї останньої вістки, мусимо завважити, що тут зайшла помилка і що мова йде не про відомого професора Степана Смаль-Стоцького, бувшого посла до австрійського парляменту (члена Всеукр. Акад. Наук в Києві (тепер професора Українського Університету в Празі), а про його сина, Романа, лектора Славянського Інституту при лондонському університеті, бувшого радника посольства У. Н. Р. в Берліні. Чи і в якому напрямі др. Роман Смаль-Стоцький вів розмову з міністром Міклашевським, ми не знаємо. Одначе така розмова рішучо не могла би мати ніякого впливу на формованне так званого українського університету у Кракові. Сумніваємось теж, аби др. Роман Смаль-Стоцький мав якінебудь уповноваження з українського боку.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Чим другі сильні.

(З бразилійського тижневика Український Хлібороб).

Є народи, що не тільки є незалежними, але і могучими до того, що вони накидають свою волю другим і панують над слабшими і живуть їх коштом. Вони мають високу цивілізацію, їх села квітучі і виглядають як міста, їх селяне чи робітники ведуть життя на лад культурних маючих верств, вони не звертають на себе уваги своїм мізерним виглядом жебраків, їх всюди шанують, бо знають, що вони не дадуть собі, як то кажуть, „наплювати в кашу". І чому вони такі? Чи вони вродилися богатими, чи наділив їх Господь якоюсь надзвичайною мудрістю, талантом? Нічого подібного.

Німецький, англійський чи французький селянин тупий, ні в чім не дорівнює вродженим здібностям українського селянинови. До того він багато не і марнує час за картами. А все-ж таки він мешкає в прегарному домі з кількома кімнатами, має гарні меблі, носиться у святкові дні як мійський „пан", має більші або меньші достатки, тішиться пошаною, як цей, що носить на собі „образ і подобіє боже".

А наш хлібороб?

Недавно мав я нагоду балакати з одним Німцем, який живе в Бразилії 54 років. Він в розмові не міг надивуватися чому напр. українські поселенці Прудентополя, творячи таку велику кількість в сій місцевости, нічого не мають, ведуть життя нуждарів, живуть в хатах, яких хатами не годиться називати, ходять як обірванці, звертаючи на себе уваґу. А працін Німці, живучи поруч нас на тій самій землі, починаючи від такої самої мізерії, живуть якось інакше.

Чому воно так? Чому Англія, дусячися на невеликім острові, панує над 1/3 землі? Чому маленький португальський народець зберігає свою незалежність, та й до того панував над чисельними кольоніями до цілої Бразилії включно? Чому Жиди, розкинені по землі як викидки людства, усіми ненавиджені і гонені, тримають у своїх руках всі капітали світа і диктують усім свою волю? А чому український 40-міліоновий нарід, що колись мав свою незалежність, тримав у своїх руках торгівлю всеї Європи і Азії, мав вищу культуру, як мали і ві тім часі Німці чи Французи, — чому цей нарід сьогодня поневолений, всім невідомий, ніким не признаваний? Чому за Українцем, кудиб він не пішов, носиться всюди жебрацька торба, дарма, що він добуває своїм вродженим розумом і своєю роботячістю признанне усіх, що усі чують до нього симпатію? Чи так Бог дає? чи може нас прокляв хто

Ні. Ми самі є виною цего.

Увесь секрет сили і богацтва народу і осібних громад лежить в організації.

Клич, який оббиваеться об наші уші: „В єдности сила", або: „Sejamos unidos para sermos fortes" не є пустим звуком, він містить в собі велику правду, тайну життя і могутности та значіння Англієць, кудиб не закинула його доля, творить чуда своїм орґанізаційним змислом. Те саме треба сказати про Німця, Американця, Жида і т. д. Вони знають тайну, яка вчить їх, що обєднаними силами і найбільші нуждарі зуміють довершити великого діла і вони це пізнанне примінюють до свого життя на кождому кроці. І тому вони незалежні, багаті і могутні. Ми цеї тайни не хочемо розуміти і ми, кудиб не пішли, все бідаки, погорджені, наемники. А в цілому ми нація рабська, поневолена, яка працює на своїх панів і багатствами своеї землі і праці годуе паразитів. І цеї тайни ми ніде не хочемо пізнання, хоч би чужина вчила нас її на кождому кроці. Не хочемо її пізнати і тут у Бразилії, хоча початкове прикре життя імігрантів так і перло нас до її пізнання, так і накидало нам конечність зорганізованости і кооперації, щоб своє істнування зберігти. Та ми тікали від правди, топтали по природному законі і довели до цего, що ми в Бразилії з усієї імміграції найбіднійші під кождим оглядом.

І тікаємо від цеї правди і сьогодня і мабуть тікати будемо і взавтрі. І будемо носитися з нашою жебрацькою торбою та передамо її нашим дітям, а може і внукам. Бо у нас якась вроджена впертість не примінюватися до вимог новітнього життя, яке накидає конечність гуртовання і кооперації, якесь дороженне життєм передпотопним, насолода в нужді і мізерії. Навіть тоді, як і в когось з нас нужда буде переможена, ми все-ж таки цілим поступованнем, всіми формами життя і цілим зверхним виглядом будемо уявляти собою образ бідаків, будемо самих себе в очах других понижати.

Одиниця, хоч би і яка сильна, в нинішних часах не значить нічого; значінне має загал і то загал зорганізований, звязаний у громаду спільними інтересами. Має значінне політичне, економічне, має силу переводити свою волю. Розбита, розеднана громада, громада, в якій кожда одиниця живе як той щур у норі, мусить пропасти. І ся загибіль з невмолимою конечністю грозить нашій громаді в Бразилії, хоч би ми і як вірили в чудо ратунку. Природний закон не знає виімків, не знає чудес. Хто його нехтує, цей відпокутує. А ми топчемо по природному законі, який накидає нам примус організовання і змагання спільними силами до життя — і покута прийти мусить. Хіба що ми в час схаменемося.

ГЕЙ, НА БІЙ!

Гей, на бій! — За нами встануть
Всі зневолені люде;
Забезпечим час свободи,
Бо таких багато буде!
Ой, на те ви не зважайте,
Що проллються ріки крови:
Крізь горнила сліз гарячих
Ми простуєм до любови,
До братерства, до єднання
Проти тьми й неволі злої,
В сяйво волі золотої
Без рабів, без панування!

Христя Алчевська.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, подає довідома, що звичайний місячний мітинґ відбудеться в четвер, 11. вересня о 7.30 вечер в Тов. Домі під ч. 102 Joiner St. На сей мітинґ мають явитися всі члени; неявившийся член заплатить кару таку, яку сей мітинґ ухвалить. На сім мітинґу будесь принимати нових членів до Тов. і У. Н. Союза і також пригадується родичам, щоби не забували своїх дітий вписати до У. Н. Союза. — П. Ковтун, Н. Магомет, В. Кучмій.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. Січинського, від. 393, повідомляє, що мітинґ відбудеться в пятницю, 12. вересня с. р. в гали на Вест 5-та улиця. Є важні справи до полагодження. Неявившийся член платить $1.00 кари, а урядник $2.00. — Ст. Добжанський, секр.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошеннєм, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути прислані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

36 УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ ПРОСИТЬ О ПОМІЧ.

В Дуйсбургу над Реном перебуває трийцять шість українських робітників, які тяжко бідують і просять помочі від своїх знакомих на нашій еміграції. Тут подаємо їх імена і повіти або місцевости, звідки походять. Між ними є емігранти з Галичини, Придніпрянщини і Буковини.

Ліста тих бідняг оттака: Остап Комарчевський (Коломия), Мих. Махно (Нароль), Микола Корінківський (Винниця), Семен Гурін (Кобрин); Іван Косець (Каменець), Іван Завійський (Вишків), Ів. Боднар (Борщів), Іван Конюшівський (Бучач); В. Бабій (Поділле), Никифор Самійленко (Каменець), Кир. Бурак (Умань), Ів. Завзятий (Піляни), Андрій Терещенко (Святоярів), Дм. Кухарський (Буковина), Ілько Романко (Городенка), Бор. Дмитерко (Тернопіль), Ів. Демківський (Зборів), Мих. Оріхівський (Стрий), Іван Бландер (Товмач), Ів. Кравчишин (Тернопіль), Йос. Ярич (Жовква), Гр. Самуляк (Вапнярка), Левко Мазур (Чаборик), Яків Мунтіян (Рудки), І. Манецький, (Волинь), Дамян Яременко (Гайсин), Сергій Стужинський (Дуброва), Мик. Рунів (Гайсин), Прокіп Марилів (Кембів), Мих. Кишка (Лисовичі), Ів. Черва (Солини), Амврозій Олійник (Гусятин), Лавр. Кудра (Херсон); Франка Каплан (Підволочиська), вдова Анна Кузмин (Полтава).

Через безробіття вони находяться в дуже скрутнім положенню і просять помочі. Цей спис отримав від свого знакомого д. Ст. Богач з Ню Йорку.

Всякі пожертви проситься слати на адресу: Ambrozy Olijnyk, Duisburg Laar, Scholtenhof Strasse No. 2, Germany.

НАРОДНІ ПРИКАЗКИ (ПОСЛОВИЦІ).

(З перемиського Сільського Світа).

Серед нашого селянства і в Галичині і на Великій Україні находимо велику скількість приказок або пословиць. Вони дуже цінні тим, що з них пізнаємо розум, душу й серце нашого народу. В них наші люде висловлюють свою думку, свій погляд на світ, на природу, на громадянсько-державний лад, на відношення своє до щоденного життя, до свойого окруження, до інтелігенції, до поневольників своїх і кривдників. З приказок пізнаємо, що наші люде люблять, до чого чують нахил, як люде наші, навіть без освіти, критикують усе й то нераз так влучно, що ми можемо справді подивляти цей „хлопський розум".

Подаю тут для зразку деякі приказки, записані в селі Могильна Гайсинського повіту на Поділлю. Я не записав усіх найкращих, найбільш характерних, а тільки те, що я зібрав принагідно, але деякі з них дуже цікаві. Я подаю між ними деякі приказки, вживані теж у нас, у Галичині, для ствердження спільности світогляду нашого народу без огляду на політичне розривання державними кордонами. При деяких приказках, котрих значіння не від разу може бути зрозуміле, я подаю в скобках пояснення, так само в скобках поясняю деякі, невживані в нас слова.

1. Сякий такий партач їсть колач, а мужичище чорний хлібище. (Багато людей, як н. пр. усякі підпанки, чужинці жиють із нашого селянина, а він сам бідує).

2. З мужички паню зробиш, а з пані мужичку ніколи не зробиш. (Селянська праця не легка).

3. Нерад Лях, що вбитий, а ще ноги дригають.

4. Дожилися Поляки, ні хліба ні табаки. (Говорили так старі селяне після польського повстання 1863. року, а крім того про цих панків, що прогуляли своє майно).

5. Як умер багатир (богач), то зійшовся весь мир (всі люде), а як умер харлачок (бідак), то тільки піп і дячок.

6. Тоді личко дери, коли дереться. (Користай із нагоди, тоді лекше щого зробити, от як для прикладу, коли в 1918—19 рр. мали Українці свою державу, а не вміли її шанувати й працювати для неї і через те втратили її).

7. Невченому на полі родить, а вченому в голові бродить (ферментує, шумить). Так говорять люде про такого вченого, що гордує селянами і цурається праці фізичної, або про поради немудрих агрономів).

8. Піп споминає всіх (у церкві) ,а мужик робить на всіх.

9. Попові можна, а дякові зась.

10. Прийшли жнива, ледви-м жива. (Тоді багато праці для селян).

11. Терпи, хоч яка спека. (Кожний селянин це знає).

12. В ремісника золота рука. (Добрий ремісник гарно заробляє).

13. З ткача не буває багача.

14. Сто баб, сто рад. (Жінки балакучі й уміють багато радити, але з цих рад небагато користи).

15. Поможе бабі кадило, як бабу скрутило. (Годі жаліти, як уже пропало).

16. Жито парується з пшеницею, горох із чечевицею (сочевиця), а овес — удовець.

17. Ніхто того не відає (знає), як сирота обідає.

18. На ярмарку не пообідаєш через старців (жебраків), а в дома через діти.

19. Мудрується, як пес із воловою кісткою. (Порається, а не варто, нема коло чого).

20. Спіймав, як кота коло сала.

21. Не боїться мокрий дощу, а голий розбою.

22. Тоді їж, коли рід свіж. (Бався, поки ще молодий).

23. Під вусом засіялось, а в голові не оралось. (Молодий, а береться старших навчати).

24. Треба так жить, як набіжить. (Так каже легкодух, що все вюину звалює на обставини або біднпй, що хотівби жити лучче, але біда не дозволяє).

25. Хто прошкує, той удома не ночує (прошкує—простує, іде просто ни іде).

26. Пішки нема замішки. (Наш чоловік не привик їздити, а ходити, не жаліє своїх ніг).

27. Хто не дочує, втрое прибичує (додасть).

28. В мене діла, аж голова біла. (Говорить так селянин або взагалі людина, що в неї багато праці).

29. Гриць наварив, Гриць і пожирай. (Коли хто кепсько зробив, то страждає потім, як ось Українці, що не вміли й не хтіли боронити свою державу, а тепер плачуть у неволі чужинців під большевиками, Румунами, Ляхами і иншими ворогами).

30. Тепер не Петрівка, щоб казати разів скілька. (Так кажуть до чоловіка, що непотрібно допитується про ту саму річ).

31. Заслужився, як біда (повія, нечесня жінка) в Татарах. (Кажуть про чоловіка, що мало заробив на службі або що ганьбою покрився).

32. Суха ложка горло дере. (Так примовляють люде, щоби перед стравою випити чарку горілки).

33. Розпустив язик, як циган файду (великий довгий батіг).

34. То клочча то вовна, аби кишка повна. (Говорять про ненажерливого чоловіка, що їсть усе, не перебираючи).

35. Не хотіла дівка Кіндрата, сиди, коли тепла хата. (Так кажуть до дівчини, що не хотіла йти замуж, як батьки казали, а потім пішла-би вже за першого луччого).

36. Бог не дитина, щоб слухав дурного галатина. (Коли хто в молитві просить про яку дурницю, то це не сповниться).

37. Було-б болото, а жаба буде.

38. Великий як тополя, а дурний як фасоля (кажуть про великого ростом а дурного).

39. Як хтось не дуже добре направить яку річ, то люде кажуть: „Ось тобі справа, коло дядька горала (орала), дядько спить, а рало пасеться".

40. Коли селянин робить що, а воно якось не йде йому, то кажуть люде: „Сак-так, чорт знає як, дай Боже всякому, чорт знає, по якому".

НЕЗВИЧАЙНІ ДІТИ.

Кожда мама вважає свою дитину за незвичайно гарну і мудру, але не все той є правдою. Однак бувало і буває в світі, що справді трафлялися чудесні діти, про які заговорив весь світ, бо відзначилися вони великими здібностями. Наведемо тут кілька примірів дітий, що в своїм дитячім віці доконали такого, чого не доконає і дорослий, як не має талану.

У XVIII. ст., вродився в Любеці хлопчик Гейнеке, що маючи оден рік знав оповідати дещо з біблії а в пятнайцять місяців почав учитися історію Німеччини! Маючи три роки почав учитися права. — однак, він умер маючи 5 літ.

Мірабо французький революціонер, будучи дитиною трох літ, виголошував бесіди, а маючи 10 літ писав сам уже книжку.

Музик Маєрбер зробив собі, як пятилітний хлопець фортепян, — а маючи девять літ одушевляв своєю грою найбільше вибагливих слухачів.

Музик Моцарт, маючи 13 літ, був вже управителем (дірігентом) музики на королівськім дворі.

Італійський поет Метастазіо складав маючи десять літ, поезії, що захоплювали людий.

Учений Іван Пікі вступив на університет, як 13-літний хлопець, а голяндський політик Ґроціюс, як 11-літний.

Мелянхтон скінчив університет, маючи 17 літ — і став професором.

То є приклади заскорої духової дозрілости у людей, — але траафляється також, заскора фізична тілесна зрілість.

Так прим., лучилося в Індіях і Африці, що 10, 8, 6, а навіть і 5-тилітні дівчата ставали матерями! В Німеччині показувано по ярмарках 3-літну дівчину, що важила 41 кг., і була розвинена як 20-літна.

Цікаво, що діти за скоро зрілі тілом, були звичайно тупоумні, а противно — діти за скоро зрілі розумом, були дуже хирляві тілом. Але так одні, як і другі звичайно скоро вмирали.

САМ СЕБЕ ОБІКРАВ.

Химерний злодій знайшовся в Німеччині недалеко Берліна. Є ним Вільгельм Кейдель, був. четар, син високого рядника за цісарства. Він зібрав собі банду злодіїв і крав, що попало. Та найцікавійше те, що недавно напав він на двір свого батька і обікрав його! Сам батько подав сина злодія до суду, але в день розправи не явився, бо саме того дня вмер і записав цілий свій маєток отже й покрадені річи синови! Цікаво, який засуд видасть суддя в тій справі! Ми гадаємо, що покарає злодія своїх власних річей, бо тоді, коли він їх брав, вони ще не були його.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Зібрана статистика показує, що ощадности не переховувані у банках а впрост поза панчохами у ріжних місцях, виносить майже понад 400,000.000 долярів в золоті? Чи Ви знаєте, що тютюн, який знаходиться в Мюред турецьких цигаретках, єсть 100% чисто турецький тютюн і найбільше коштовний та найвиборніший тютюн, який росте на Сході?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспорний факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанне своєї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше одинаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід в книгарні „Свободи" остается в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

- • **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса 15
- • **Базар,** песа на 4-ри розділи, В. Винниченка .. 25
- • **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко 35
- • **Безталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- • **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика 25
- **Бондарівна,** драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича 20
- • **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського 20
- † **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібзен, переклав Мирослав Капій 35
- • **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича 35
- † **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. 50
- • **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка 50
- • **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика 5
- • **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Корженьовського, переклав В. Держирука 30
- • **Веселі Полтавці** або **Возьний оженився,** комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського 30
- • **Витороханка,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика 10
- • **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської 35
- † **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко 30
- **Вйської хата,** прольоґ, Ярослава Марченка ... 10
- • **В невольї темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика 25
- † **В Тарасову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті 20
- • **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Федисева 15
- • **Глитай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького 45
- **Гостина св. Николая,** драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського 10
- • **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького 40
- **Два [illegible] і одна [illegible],** комедія в 1-ій дії, [illegible] Поточького 15
- • **[illegible],** драматичний малюнок на одну дію, Гаврила Кобзара 10
- • **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбля 50
- • **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима 15
- • **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький 40
- • **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного 35
- • **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського 30
- • **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими 35
- † **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Єлисей Карпенко 15
- • **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського 35
- • **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гаврила Кобзара 25
- † **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський 35
- • **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного 50
- • **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса 40
- • **За Немань іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова 20
- • **Запорожець за Дунаєм,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського 25
- • **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях. Ванченка-Писанецького 20
- **За сиротою Бог з калитою,** образ драматичний з життя народа зі співами в 6 актах (14 осіб) 25
- † **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко 30
- **Зоря нового життя,** комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кащенка 30
- **„З обіймів в обійми".** — Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступає 22 особи. 35
- • **Іцко сват,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембіцького 10
- **Капраль Тимко** або **Що нас губить?,** народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського .. 20
- **Кара за гріх,** сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
- • **Катерина** (Мужичка), драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького 30
- † **Княгиня Любов,** староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Ярчевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. 30
- **Ковальське сватання** на 3 дії 25
- † **Комедія про [illegible], що оженився з німою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс 20
- • **Колядки в [illegible] (Різдвяна ніч),** водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Комишевацького. Ціна з партитурою 80
- † **Лікар-штукар,** жарт в одній дії Моліера, брош. 20, опр. 30
- • **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького 35
- • **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) 30
- • **Манігрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика 15
- • **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького 50
- • **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного 25
- † **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка 50
- **Монольоги ч. 1** 20
- **Монольоги ч. 2** 20
- **Монольоги ч. 3** 20
- **Монольоги ч. 4** 20
- **Мужики аристократи,** народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського 15
- **Мужик паном,** комедія в пяти діях (переклад з данського М. Ценевенка). 25
- • **На відпуст до Києва,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка 30
- • **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
- • **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської 25
- • **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика 10
- † **„Настоящі",** комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. 30
- † **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського 25
- • **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держируки 25
- **Невольник,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка 20
- • **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького 30
- **Не клени,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача 10
- • **Нещасне кохання,** драма в 5-ох діях, Манька 40
- • **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького 50
- † **Новоженці,** комедія в двох діях Бернштерне Бернсона, брош. 20, опр. 30
- **Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці,** народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького 30
- • **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського 25
- **Охі не люби двох!,** оперета в 3-ох діях, А. І. Нагорянського 25
- • **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. 20
- **Пан Штукаревич** або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича 35
- • **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського 30
- **Пекло в хаті,** образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача 15
- • **Перший горальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В сватнин,** оповідання 40
- • **Пімста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської 40
- • **Пімста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського 30
- • **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської 35
- † **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Бернштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький 25
- • **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького 20
- † **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. 30
- • **Пошились у дурні,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького 35
- **Правда все горою,** образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача 25
- • **Прометей,** драматичний уривок, Йог. В. Гетого (переклав М. Слабіцький) 15
- • **Простак або Хитрощі [illegible],** комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя 20
- • **Піймав облизня, або Перекупустым,** жарт на одну дію 20
- † **Розладде,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. 55
- † **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського 1.25
- • **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях 35
- † **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. 60
- • **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського 35
- **Сатана в бочці,** комедія зі співами в 1-ім акті 10
- **Сватанне на Гончарівці,** оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка 35
- • **Сватання на вечерницях,** водевіль в одній дії 10
- **Свекруха,** комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського 25
- • **Свекруха Євдоха,** образок сценічний в 3. діях 20
- • **Свідки,** сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби 15
- **Соколики,** комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського 35
- **Страйк,** сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
- **Семе не кради,** сумна комедія в однім акті (9 осіб) 15
- **Сироти,** образ драматичний в 4 актах зі співами (12 осіб) 25
- † **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. 30
- • **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького 35
- **Тато на заручинах,** міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича 10
- • **Терновий вінок** або **Жертви царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка 50
- • **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя 35
- **Украдене щастє,** драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка 25
- • **Убийники,** мельодрама в 5-ох діях 35
- † **Фавст,** трагедія, нап. Й. В. фон Гете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маєра 45
- † **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями проф. Г., брош. 40, опр. 55
- • **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка 20
- • **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського 40
- **Хто винен,** драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
- † **Цесар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пашук 35
- • **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Галясевич, пер. Єронім Калитовський 50
- • **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича 25
- • **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держируки 20
- • **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка 15
- • **Як вони женихались,** жарт на одну дію, А. Володського 25
- • **Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького 20
- † **Як козам роги виправляють,** фрашка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. 30

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.

Твори російських клясиків.

- Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. 3.50
- И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Накануне,** романъ въ XXXV главахъ, опр. 1.75
- М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. .. 1.75
- И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. 1.75
- Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ 7.00
- И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
- Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. 1.75
- А. П. Чеховъ **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. 1.75
- Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. 3.50
- Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова или Мертвыя души,** поэма, опр. 1.75
- А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. 1.75
- А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. 1.75
- Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. 1.75
- Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. 1.75
- Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. 3.50
- А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. 1.75
- В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. 1.75
- А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. 1.75
- И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому вподобались і обчислити загальну належність за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий мoні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. [illegible] книжки посилати 10 центів на реєстер. За недору [illegible] 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить оплачувати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЕЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить висилати на почтовий або експресовий мoні-ордер на ім'я, яке подаємо у повній адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.